

Samenvatting

**Jaarstukken 2025
BERAP 2026-I
Kadernota 2027**

Agenda

1. Jaarstukken 2025

2. BERAP 2026-I

3. Kadernota 2027

Digitale stukken

- De documenten zijn digitaal te raadplegen via de link: [Borger-Odoorn portal \(pcportal.nl\)](https://pcportal.nl)
- Voordelen digitaal: leesbaarheid, snel zoeken en mogelijkheid om door te klikken.
- Stukken staan sinds 16 uur op portal en staan in Ibabs, vergadering van 25 juni 2026.
- Na afloop van de presentatie is een geprint exemplaar van de Kadernota en BERAP beschikbaar voor als je echt niet zonder kunt.

Beslispunten jaarstukken 2025

1. De jaarstukken 2025 vaststellen.
2. Een bedrag van € 1.653.313 van het rekeningresultaat toevoegen aan de vrije algemene reserve (VAR).
3. De bestemmingsreserve 'betaalbare starterskavels' instellen.

Beslispunten jaarstukken 2025

4. Een bedrag van € 280.000 storten in de bestemmingsreserve 'betaalbare starterskavels', bestaande uit:
- € 140.000 uit de bufferreserve gronden, ontvangen vanuit het rijk voor de regeling 'Realisatiestimulans woningbouw'
 - € 140.000 als bestemming van het rekeningresultaat

Stand VAR per 31 december 2025: € 4,497 miljoen.

Gerealiseerde doelstellingen

Doelstellingen	Aantal	Groen	Lichtgroen	Rood	Blauw
Onze inwoners	18	2	14	2	0
Onze economie	15	2	13	0	0
Onze toekomst	13	3	9	1	0
Onze leefomgeving	24	2	21	1	0
Totaal	70	9	57	4	0
Percentage	100%	13%	81%	6%	0%

 afgewerkt

 volgens planning

 niet volgens planning

 nog niet gestart

Uitkomsten jaarrekening 2025

- Rekening resultaat: 2025 € 1,8 miljoen (2024: € 2,2 miljoen).
- 2^e BERAP 2025 prognose € 2,3 miljoen.
- Het nadeel komt per saldo t.o.v. de BERAP door het nadeel op algemene uitkering en een extra dotatie voor de voorzieningen pensioenen wethouders.

Analyse op hoofdlijnen

(t.o.v Berap 2025-II)

Voordelige afwijkingen > € 100.000

- **Afschrijving**, voordeel € 1.062.000
- **Rente**, voordeel € 134.000
- **Wet Sociale Werkvoorziening**, voordeel € 179.000
- **WMO**, voordeel € 703.000
- **Leerlingenvervoer**, voordeel € 113.000
- **Overige**, voordeel € 73.000

Analyse op hoofdlijnen (t.o.v Berap 2025-II)

Nadelige afwijkingen > € 100.000

- **Algemene uitkering**, nadeel € 907.000
- **Jeugd**, nadeel € 246.000
- **Inkomensvoorziening**, nadeel € 597.000
- **Toeristenbelasting**, nadeel € 101.000
- **Bestuur**, nadeel € 687.000
- **Volkshuisvesting** , nadeel € 147.000
- **Bedrijfsvoering**, nadeel € 109.000

Controle verklaring

Verklaring betreft 2 onderdelen:

1. Getrouwheid
2. Rechtmatigheid

1. Accountant verklaart dat de balans en de exploitatierekening een getrouw beeld weergeven.

Rechtmatigheidsverantwoording

- Het college heeft in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de jaarrekening en heeft verklaard niet rechtmatig te hebben gehandeld in 2025.
- De verantwoordingsgrens is 2% van de totale begrote lasten. Dat is ongeveer € 2,2 miljoen
- De rechtmatigheidsverantwoording is getrouw opgesteld.

Rechtmatigheidsverantwoording

- In de paragraaf Bedrijfsvoering is een toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording:
 - Voorwaardencriterium: drie posten onrechtmatig (inkoop PMD zakken, Omgevingsdienst en schulddienstverlening) samen € 0,8 miljoen,
 - Begrotingscriterium: afwijking bedraagt € 1,87 miljoen maar is acceptabel,
 - Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: geen aanwijzingen dat er sprake is van fraude dan wel misbruik of oneigenlijk gebruik.

Conclusie jaarrekening

- Veel voor- en nadelen zijn incidenteel.
- Resultaat wijkt € 530.000 (nadelig) af van Berap 2025 II.
- Verwacht goedkeurende verklaring van accountant mbt getrouwheid en accountant stemt in met rechtmatigheidsverantwoording college.

2. BERAP 2026-I

Beslispunten:

1. De voortgang van het beleid 2026 voor kennisgeving aan te nemen;
2. In te stemmen met de autonome bestedingsvoorstellen 2026;
3. In te stemmen met de bestuurlijke bestedingsvoorstellen 2026;
4. De Bestuursrapportage 2026-I vast te stellen.

Voortgang UMO's

- Concluderen dat de UMO's ook in het laatste gedeeltelijke jaar van deze bestuursperiode nog steeds relevant zijn.
- Extra opgave op het gebied van de opvang van Oekraïners en andere vluchtelingen
- De voortgang op de doelstellingen van de begroting 2026 liggen op schema (bijna alles is groen)

Stelpost indexatie

	Stelpost indexatie	2026
	Stand Begroting 2026	636.504
Nr	Indexatie	2026
1	Huisvestingssubsidie dorpshuizen	-5.300
2	Algemene kosten WMO	-100.000
3	Huishoudelijke Hulp	500.000
		-
4	Jeugdhulp	1.125.000
5	GGD	-45.000
6	Onkruidbestrijding	-6.500
7	Plantsoenonderhoud	-93.700
8	Commissie bezwaar en beroep	-6.000
9	Hogere kosten juridische zaken	-75.000
10	Hogere kosten leaseauto's	-37.000
11	Verzekeringen	-80.000
12	Bedrijfsvoering - ICT kosten!	-359.000
13	Inzet bestemmingsreserve jeugd	750.000
14	Onttrekking uit de VAR	45.996
	Totaal:	-636.504
	Nieuwe stand stelpost	0

Bestuurlijke en autonome voorstellen

	Omschrijving	A / B	Incidenteel	
			Voordeel	Nadeel
	Stand Begroting 2026		255.272	
Nr	Wijzigingen BERAP 2026-I			
1	Leerplicht	A		40.000
2	Programma Woonzorgakkoord	A		59.174
3	Regiodeal II Woonzorg Zuid - en Oost-Drenthe	A		90.520
4	MFA Brughuus	A		63.000
5	Werkbudget Dorpsbelangen	A		5.000
6	Participatie	B		-
7	Huisvesting Oekraïners	A		-
8	SSTBO	B		360.000
9	Coördinatie buurtkamer	B		15.000
10	Participatiewet	B		300.000
11	Budget Jeugdfonds	B		5.000
12	Hitteplan	A		13.000
13	Samenwerking cultuureducatie	B		15.000
14	Subsidie organisatie Zuidenveld	B		15.000
15	Samenwerkingsverband van Hunebedcentrum, Geopark de Hondsrug en Drents Landschap	A		50.000
16	VRD	A		90.584
17	Gladheidsbestrijding	A		200.000
18	Hub Borger	A		16.875

Bestuurlijke en autonome voorstellen

19	Beleidsplan natte kunstwerken	A		145.500
20	Sportzaal MFA Brughuus	A		64.000
21	Zwembaden	A		100.000
22	Werkmaterieel BORG	A	70.000	70.000
23	Gedenkplek overleden baby's	A		17.400
24	Omgevingswet Fase 2	A		25.000
25	Omgevingswet juridische capaciteit	A		92.000
26	Bedrijfscontinuïteitsplan	B		70.400
27	Bedrijfsvoering - ICT kosten	B		150.000
28	Project DigiDoen	B		75.000
29	Initiatievenbudget	A		25.000
30	WOO Coördinator	A		20.000
31	Dividend BNG	A		116.000
32	Kapitaalslasten	A	500.000	
33	NSL Saksenlijn	B		100.000
	Totaal		570.000	2.408.453
	Effect op knop 2 Budget beleidsintensivering			1.838.453
	Onttrekking uit de VAR		1.495.504	
	Stand Knop 2 BERAP 2026-I		-87.677	

Verwacht resultaat 2026

Prognose resultaat	2026
Saldo begroting (knop 1)	37.677
Saldo Beleidsintensivering (knop 2)	-87.677
Saldo stelpost indexatie	-
Saldo onvoorzien	50.000
Totaal prognose Resultaat	-

De geprognosticeerde lasten zijn hoger dan de geprognosticeerde baten en zijn per saldo € 1.541.500. Door onttrekkingen uit de VAR (€ 1.495.504 voor autonome en bestuurlijke voorstellen en € 45.996 voor post indexatie) bedraagt de prognose van het resultaat voor 2026 € 0.

3. Kadernota 2027

Beslispunten:

1. In te stemmen met het concretiseren van de ambities en speerpunten voor 2027, na het vaststellen van het Bestuursprogramma 2026-2030, in de Begroting 2027.
2. In te stemmen met de financiële kaders;
3. In te stemmen met de autonome bestedingsvoorstellen 2027;
4. In te stemmen met een onttrekking uit de VAR;

3. Kadernota 2027

Beslispunten:

5. In te stemmen met het tarief toeristenbelasting 2027;
6. In te stemmen met een reactie te geven op de niet geprioriteerde bestuurlijke bestedingsvoorstellen 2027 en de voorstellen uit het meerjarig investeringsplan;
7. De Kadernota 2027 vast te stellen.

Ambities en speerpunten voor het jaar 2027

- De bestuurlijke voorstellen en voorstellen MIJP zijn in deze Kadernota niet geprioriteerd.
- In afwachting van het coalitieakkoord 2026-2030 en het bestuursprogramma 2026-2030 geven we in deze Kadernota geen ambities en speerpunten aan.
- Na het vaststellen van het bestuursprogramma 2026-2030 vertalen we de ambities en speerpunten in de Begroting 2027.

Financiële kaders

- De financiële kaders zijn de basis voor het samenstellen van de begroting 2027.
- Niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar.
- De financiële kaders zijn in het thema Onze portemonnee toegelicht ter verduidelijking.
- In bijlage 1 van de Kadernota 2027 zijn de financiële kaders opgenomen.

Grote en voelbare opgaven

- Als gevolg van o.a. de thema's: Wonen, mobiliteit, brede welvaart en duurzaamheid
- Dit raakt direct onze inwoners en ook de ambtelijke organisatie
- Bouwen aan een toekomstbestendige gemeente en versterken ambtelijke organisatie
- Vier speerpunten: dienstverlening, integraal werken, zelforganisatie en werkgeluk
- Investeren in sterke en professionele organisatie
- In Begroting 2027 doen we een voorstel om het kader voor Bedrijfsvoering aan te passen

Voorstel aanpassing kader

- **Huidig kader**
 - 3 % waarvan 2% indexering en 1% organisatieontwikkeling
- **Voorstel voor Begroting 2027**
 - Voor nieuwe bestuursperiode 2026-2030, na 2 jaar evaluatie en eventueel bijstellen
 - 4 % waarvan 2% indexering en 2% organisatieontwikkeling
 - Financiële consequenties: € 250.000 structureel en cumulatief
 - Dekking : post indexering

Autonome bestedingsvoorstellen

Thema	Onderwerp	Structureel	Incidenteel
1	Jeugd		1.750.000
2	Jeugd - inzet Bestemmingsreserve Jeugd -		-750.000
3	Jeugd - gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe		pm
4	Subsidieverlening Stichting MFA 't Brughuus Valthermond		127.000
5	Juridische capaciteit ter ondersteuning van de implementatie van de Omgevingswet		92.000
6	Inhoudelijke actualisatie Omgevingsvisie + een verplicht omgevingseffectrapportage ter toetsing en afweging van de haalbaarheid van de ambities		120.000
7	Herplantplicht Nieuw Buinen		123.000
8	Bedrijfscontinuïteit		70.400
9	Regio Deal Zuid- en Oost Drenthe (jaarlijkse bijdrage)		225.000
10	Programma Woonzorgakkoord - voortzetting projecten		25.000

Autonome bestedingsvoorstellen

11	Programma Woonzorgakkoord - coordinatie	52.000
12	Beheerplan Bermen 2026-2030, omslag naar ecologisch bermbeheer	50.000
13	Bestrijding en beheersing Aziatische duizendknopen 2027 t/m 2031 en afhandeling motie 'Bermplanten IBOR	85.000
14	Bloemrijke akkerranden	10.000
15	Extra kosten toekomstbestendig inrichten uitvoering leerplicht	40.000
16	Huisvesting peuterspeelzalen	-64.500
17	Informatieveiligheid (Informatiebeveiliging en Privacy)	100.000
18	Toeristenbelasting 2027-2030 aan de hand van advies Recreatieschap Drenthe	-300.000
		1.754.900

Tarieven belastingen

We doen in de Kadernota 2027 een voorstel om de tarieven van de Toeristenbelasting te verhogen. De tarieven worden dan:

- Groepsaccommodaties: € 1,00 per overnachting;
- Campings: € 1,50 per overnachting;
- Hotels/BenB/bungalowparken: € 2,00 per overnachting.

Voor de OZB is uitgegaan van het huidige kader te weten: 2,75% stijging per jaar.

Bestuurlijke bestedingsvoorstellen

- De bestuurlijke voorstellen en voorstellen MIJP zijn in deze Kadernota niet geprioriteerd.
- Aan de hand van het Bestuursprogramma 2026-2030 gaan we de bestuurlijke voorstellen en de voorstellen MJIP prioriteren in de Begroting 2027.

Bestuurlijke bestedingsvoorstellen

Thema	Onderwerp	Structureel	Incidenteel
1	Participatiebeleid - Re-integratiebeleid		pm
2	Stichting Sociale teams Borger-Odoorn - uitbreiding formatie sociale teams		360.000
3	Uitvoeringsbudget Buurtsportcoaches en Cultuurcoaches		40.000
4	Kansencoach		245.000
5	Mentale weerbaarheid ter voorkoming schooluitval		90.000
6	Transformatieplan Mentale gezondheid Drenthe		pm
7	Tennisclub Valthermond Privatisering en onderhoud tennisbanen		57.000
8	Buurtsportcoach jongeren / senioren (extra inzet)		115.000
9	Buurtkamers - coördinatie en exploitatie		120.000
10	Aanpak overgewicht en obesitas - huidige inzet behouden		30.000
11	Samenwerking cultuureducatie		15.000
12	Budget Jeugdfonds		5.000
13	Gezondheid - Welzijn op recept.		45.000

Bestuurlijke bestedingsvoorstellen

14	Gezondheid - Eenzaamheid	15.000
15	Schulddienstverlening - Financieel team	200.000
16	Onderwijs - inrichten jongerenhub Esdal Borger	10.000
17	Onderwijs - Ondersteuningsroute onderwijs-zorg VO	15.000
18	Sport en Gezondheid - special Olympics	pm
19	Sport en Gezondheid - sport en cultuurgala	10.000
20	BIOR - uitvoeringsbudget	400.000
21	Hitteplan	10.000
22	Begeleiding kinderraad	15.000
23	Programma beweegzeker	35.000
24	Uitvoeringsagenda Duurzaamheid - duurzame ontwikkeling: ambitie actualiseren	195.075
25	Klimaatadaptatie - PM post	pm
26	Ondernemersdienstverlening: Verkenning oprichting ondernemersfonds	20.000

Bestuurlijke bestedingsvoorstellen

27	Ondernemersdienstverlening: Doorstart overkoepelende ondernemersplatform	10.000
28	OOV-adviseur	109.000
29	BOA's openbare ruimte	126.000
30	Trainees	280.000
31	Funderingsproblematiek - inzet steunpunt	9.000
32	Funderingsproblematiek - reservering subsidie	400.000
33	Wonen en Mobiliteit Gebiedsontwikkeling Nw-B en NSL	pm
34	Participatie	10.000
35	Beheerplan Bermen 2026-2030, omslag naar ecologisch bermbeheer	100.000
36	Digitale transformatie	50.000
37	Warmteprogramma	500.000
	Totaal bestuurlijke wensen (zonder prioritering)	3.641.075

Meerjarig investeringsplan

- De voorstellen MJIP zijn net als de bestuurlijke voorstellen in deze Kadernota niet geprioriteerd. Aan de hand van het Bestuursprogramma 2026-2030 gaan we de voorstellen in het MJIP prioriteren in de Begroting 2027.
- We nodigen uw raad, bij de behandeling van de Kadernota 2027 op 25 juni 2026, om een reactie te geven op de voorstellen MIJP. Uw reactie en het Bestuursprogramma 2026-2030 vormen dan de basis voor ons voorstel voor de Begroting 2027.

Meerjarig investeringsplan

- Het meerjarig investeringsplan is een afzonderlijk document dat wij gelijktijdig met de Kadernota 2027 aanbieden. In dit document lichten wij de investeringsvoorstellen afzonderlijk toe.
- In een afzonderlijk hoofdstuk Meerjarig Investeringsplan lichten wij de investeringen toe.

Financiële ontwikkelingen

Uitkomsten Voorjaarsnota 2026 (Rijk)

In de Voorjaarsnota is opgenomen dat het noodzakelijk is dat de ambities van het rijk en middelen die beschikbaar worden gesteld met elkaar in balans moeten komen.

Financiële ontwikkelingen

Echter:

- Huishoudelijke hulp in de WMO: Per 1 januari 2029 wordt 1 miljard euro minder in het gemeentefonds gestort. Voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen, blijft de gemeente daarin voorzien, waarbij het rijk aangeeft dat de beoogde besparing van 1 miljard euro taakstellend is.
- Daar staat tegenover dat per 1 januari 2029 een inkomens afhankelijke eigen bijdrage van de hulpbehoevende wordt gevraagd.

Financiële ontwikkelingen

Echter:

- Jeugdhulp: Er is sprake van tijdelijke financiële tegemoetkoming. Voor de structurele financiering vanaf 2028 bestaat echter nog geen duidelijkheid. Gemeenten blijven aandringen op structureel toereikende financiering vanuit het Rijk.
- De commissie van Ark doet onderzoek naar de balans tussen de financiering en de taken van de gemeente.

Financiële ontwikkelingen

Prijsstijgingen

- Door een onrustige economie ontstaan prijsstijgingen zoals de energiekosten, de brandstofkosten, bouwkosten en lonen.
- Op basis van onze financiële kaders passen we slechts een beperkte indexering toe voor inflatie.
- In hoofdzaak worden de lasten van bedrijfsvoering (2%) en de gemeenschappelijke regelingen wel geïndexeerd.

Financiële ontwikkelingen

Prijsstijgingen

- Dit betekent dat bijvoorbeeld niet de lasten van het sociaal domein worden geïndexeerd.
- In voorgaande begrotingen is besloten om een zogenaamde stelpost indexering te vormen. Deze stelpost is bedoeld om extreme prijsstijgingen op te vangen. De voordelen uit het Gemeentefonds worden aan deze stelpost toegevoegd.

Stelpost Indexatie

Thema	betreft	2027	2028	2029	2030
		850.987	1.732.164	2.728.811	2.801.516
1	GGD - additionele taken	50.000	50.000	50.000	50.000
2	Indexering huisvestingssubsidie	5.300	5.300	5.300	5.300
3	Bedrijfsvoering (CAO aanpassing)	pm	pm	pm	pm
4	Leasekosten wagenpark	37.000	37.000	37.000	37.000
5	Wet open overheid	20.000	20.000	20.000	20.000
6	ICT Indexatie	359.000	359.000	359.000	359.000
7	Juridische zaken	48.000	48.000	48.000	48.000
8	Juridische zaken abonnementen	27.000	27.000	27.000	27.000
9	Initiatievenbudget voor het opstarten van projecten en programma	25.000	25.000	25.000	25.000
10	Werkbudget gebiedscoördinatoren	5.000	5.000	5.000	5.000
11	Indexering WSW onderhoudsbestek	33.600	33.600	33.600	33.600
12	Regionaal Historisch Centrum Drents Archief	31.511	39.389	39.389	39.389
13	Bijdragen aan Gr'en	1.679	123.170	143.727	291.010
14	Verzekeringen	95.000	95.000	95.000	95.000
	Totaal indexaties	738.090	867.459	888.016	1.035.299
	Resterende ruimte voor indexaties	112.897	864.705	1.840.795	1.766.217

De Knoppen

Stand Kadernota 2027		2027	2028	2029	2030
Knop 1 Saldo begroting	Beginstand begroting 2026	167.285	68.308	-1.835	-125.551
	overheveling / mutaties	0	0	0	0
	Eindstand Kadernota 2027	167.285	68.308	-1.835	-125.551
Knop 2 Beleidsintensivering	Beginstand begroting 2026	1.115.772			
	overheveling / mutaties	-1.754.900			
	Eindstand Kadernota 2027	-639.128			
Budget voor Indexaties	Beginstand begroting 2026	850.987	1.732.164	2.728.810	2.728.810
	overheveling / mutaties	-738.090	-867.459	-888.016	-1.035.299
	Eindstand Kadernota 2027	112.897	864.705	1.840.794	1.693.511
Meerjarig Investeringsplan	Beginstand begroting 2026	500.130	500.130	500.130	500.130
	overheveling / mutaties	0	0	0	0
	Eindstand Kadernota 2027	500.130	500.130	500.130	500.130
Eindsaldo Kadernota	totaal van de ruimte	141.184	1.433.143	2.339.089	2.068.090

Knop 5 Vrije Algemene Reserve

Vrije Algemene Reserve	in miljoenen	Bedrag
Stand per 1 januari 2026	Volgens jaarrekening 2025	4,496
Toevoeging	Resultaat 2025 (8 april 2026)	1,793
	Bestemming resultaat 2025	-0,140
	Diverse toevoegingen	3,600
Onttrekking	Diverse onttrekkingen	-3,454
	Berap 2026 - I	-1,541
Stand per 31 dec 2026	Verwachte eindstand	4,754
Toevoeging	Resultaat 2026	pm
	Bijdrage uit de Bufferreserve gronden	0,600
Onttrekking	Kadernota 2027 (alleen autonoom)	-0,610
	Kadernota 2027 (bestuurlijke wensen)	pm
Stand per 31 dec 2027	Verwachte eindstand	4,744

Planning vervolgproces

- Maandag 8 juni: speeddate P&C-cyclus, in tegenstelling tot andere jaren niet inhoudelijk, alleen financiën.
- Donderdag 11 juni informatiemarkt.
- Maandag 15 juni: commissie financiën
- Donderdag 25 juni: behandeling financiële stukken

Vragen?

